

Tørvurin á rehabilitering í Føroyum

Hvat skal til, soleiðis at føroyingar fáa eitt skipað
rehabiliteringstilboð

Norðurlandahúsið, 25. oktober 2018
Sólbjörg Frederiksberg

Tørvurin á rehabilitering í Føroyum

- * Hvør hevur tørv á rehabilitering?
- * Hví skulu vit hava rehabilitering í Føroyum?
- * Mínar eygleiðingar
- * Hvat krevur rehabilitering organisatoriskt og í praksis
- * Hvussu betra vit støðuna í Føroyum

Rehabilitering=Endurmenning

Endurmenning allýsing:

- * Endurmenning er ein tilgongd, har eitt fólk við førleikatarni, tey avvarðandi og fakfólk samstarva. Endamálið er at geva teimum fólkkum eitt sjálvstøðugt og innihaldsríkt lív, sum hava fingið - ella eru í vanda fyri at fáa - álvarsliga skerd evni, kropsliga, sálarliga ella sosialt (at virka í samfelagnum)
- * Endurmenning er grundað á heildarstøðuna hjá tí einstaka, og viðgerðin eigur at vera samskipað, samanhangandi og grundað á hollan kunnleika til trupulleikan

Hvidbogen. Álit um endurvenjing 2007.

Hvat er rehabilitering?

- * Rehabilitering er ikki eitt tilboð, men fleiri ymisk tilboð yvir um sergreinar, verk og fakbólkar
- * Tað er í dag alt ov nógv focus á at deila ábyrgd av uppgávunum, ístaðin fyri at hava felags focus á at skapa samanhangandi tilboð út frá sjúklinga tørvi og sjúklinga tilfeingi (ressourcum)

Danske patienter, paraplyorg. af pt. foreninger i DK.

800.000 limir

Hvør hefur tørv á rehabilitering ?

8 stórir kroniskir sjúklingabólkar:

- * Krabbameinssjúkur
- * Apopleksi og aðrar neurologiskar sjúkur
- * Giktasjúkur
- * Hjarta- og æðrasjúkur
- * Lungnasjúkur
- * Vødda- og beinagrindssjúkur
- * Sukursjúka
- * Psykiatriskar sjúkur

Ágóðar av rehabilitering

- * Økt sjúklinganøgðsemi
- * Sjúklingar fáa samanhangandi viðgerð
- * Sjúklingar fáa betur funktiúnsevni
- * Sjúklingar fáa betur lívskvalitet
- * Betrar viðgerðarúrslitini
- * Fyribyrgir at sjúkan versnar
- * Minkar um aðrar seinfylgjur, depressiún, hjúnarskilnað ot.
- * Minkar um tørvin av veitingum frá tí almenna

Hvat er ein kronisk sjúka?

- * Kronisk sjúka er varandi, ongin leking
- * Kann geva varandi mein
- * Nógvar av sjúkunum blíva verri við tíðini
- * Møguleiki fyri at blíva betur og at fyribyrsgja
- * Kann krevja langtíðar viðgerð og/ ella serkøna rehabilitering

Hvussu nógv hava kroniska sjúku í Føroyum, roknað frá donskum tølum

ca. 1/3 av samlaða fólkinum hevur kroniska sjúku

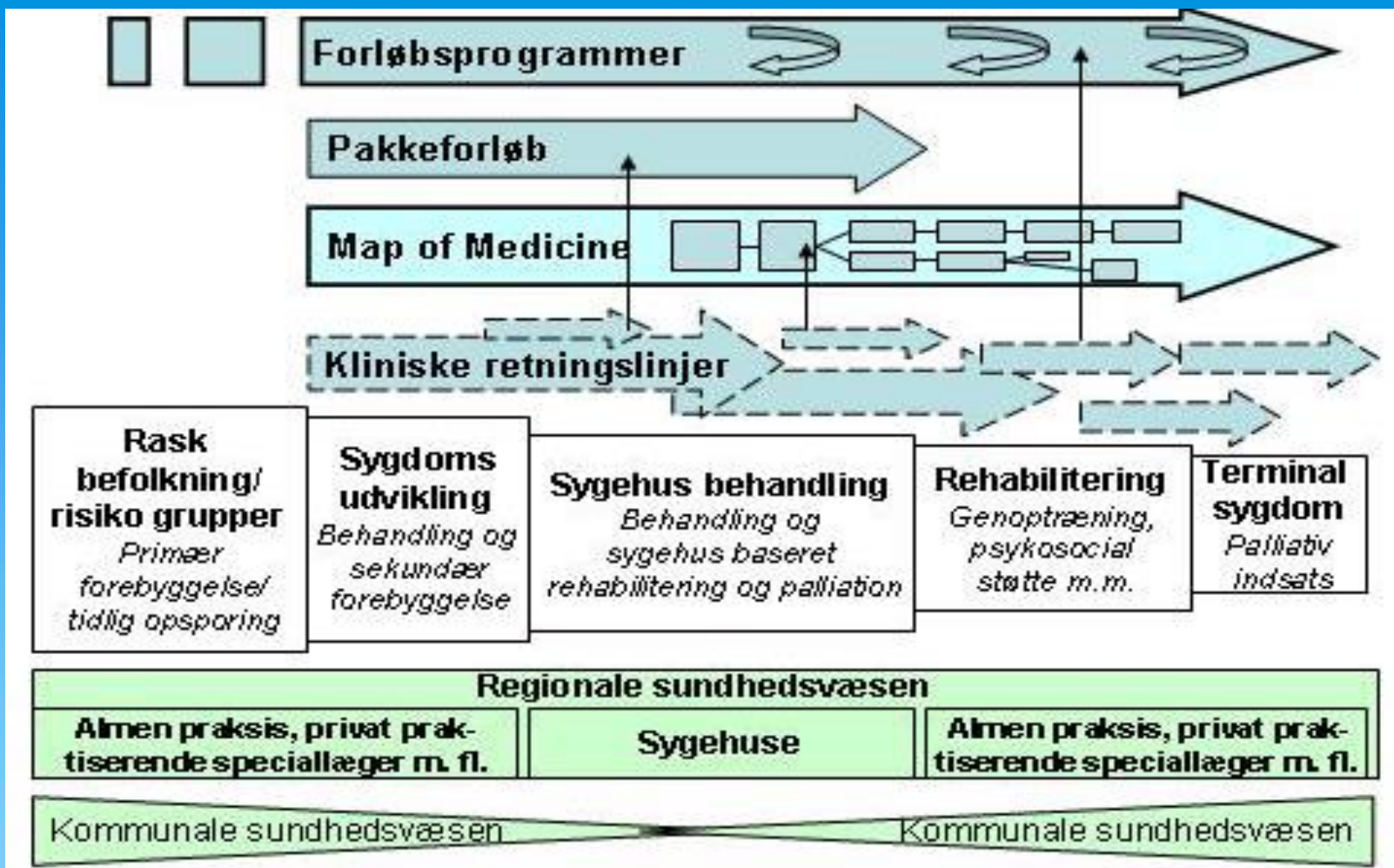
1 kronisk sjúka	5.000 fólk	Í alt 15.000 fólk
2 ella fleiri kroniskar sjúku	10.000 fólk	

Vit fáa fleiri eldri og vit fáa fleiri kroniskar sjúkur í framtíðini
Hægri aldur-----fleiri kroniskar sjúkur

Hvussu nógv við kroniskum sjúkum eru á arbeiðsmarknaðinum?

- * 15.000 fólk við kroniskari sjúku
 - * 1/3 av kroniskt sjúkum fólki eru millum 18-67 ár
-

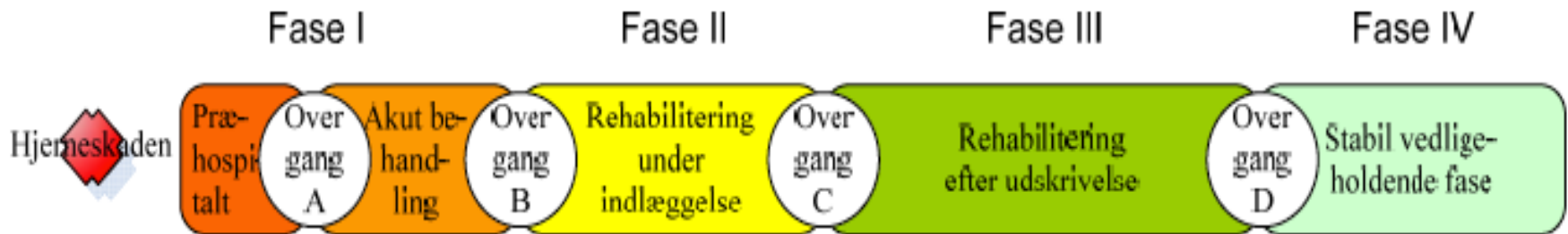
- * Arbeiðsmegin hjá teimum við kroniskari sjúku
- * 1 kronisk sjúka 2/3 í arbeiði
- * 2 ella fleiri kroniskar sjúkur 1/3 í arbeiði
- * Kostnaður

Begrebet forløbsprogram bruges til at beskrive indsatsen ift patienter med kronisk sygdom. Da kronisk sygdom er karakteriseret ved, at sygdommen i varierende grad og skiftevis over tid kan behandles ved henholdsvis egenbehandling, behandling i det regionale sundhedsvæsen og kontakt med det kommunale sundhedsvæsen, kan et konkret patientforløb bevæge sig frem og tilbage mellem de forskellige dele i forløbsprogrammet. Sammenhæng mellem kliniske retningslinjer og patient-forløbsbeskrivelser. Sundhedsstyrelsen, juni 2009.

Forløbsprogrammer for kronisk sygdom Generisk model og Forløbsprogram for diabetes. Sundhedsstyrelsen 2008

Rehabilitering

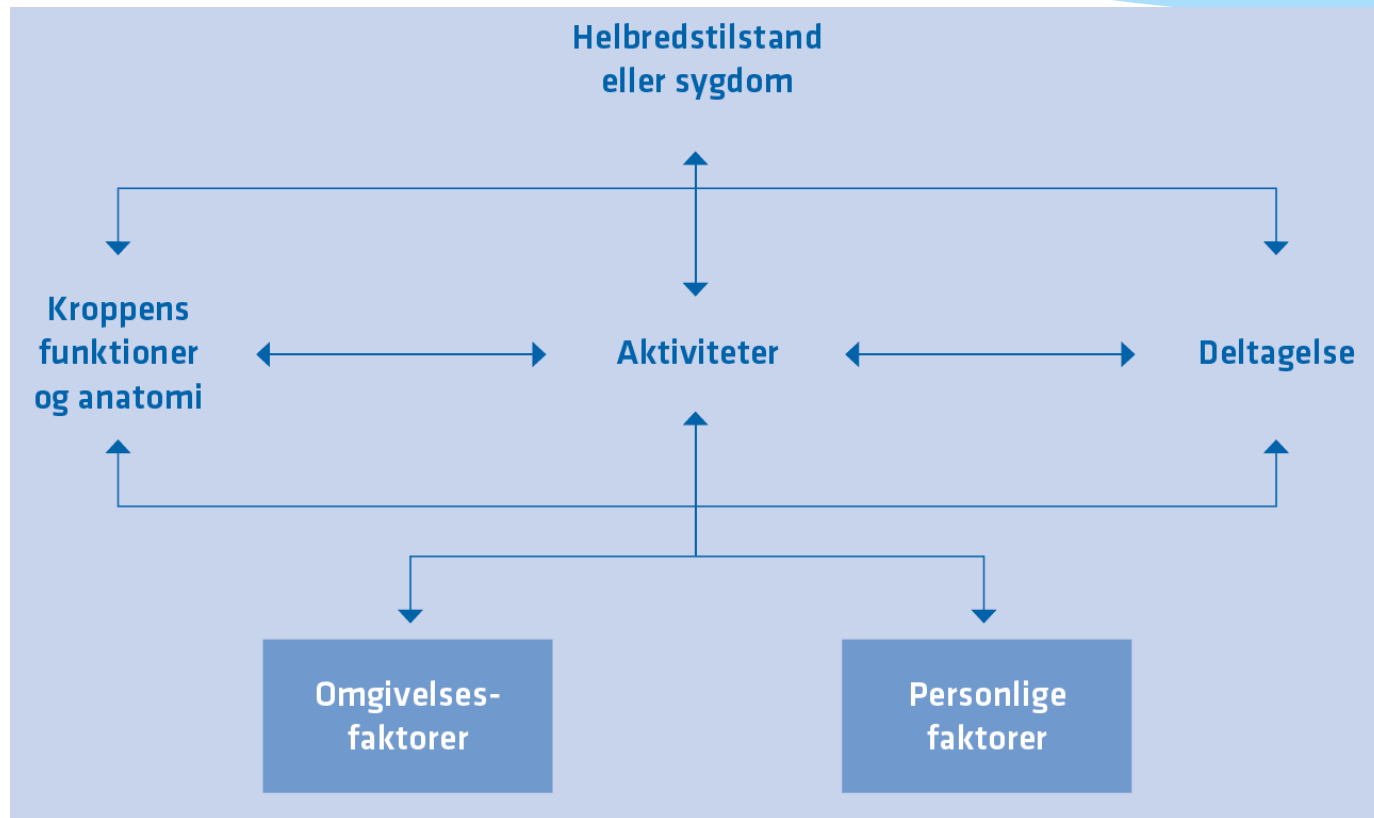
Figur 1 Faseinddeling af hjerneskaderehabilitering

Sundhedsstyrelsen 2011, *Forløbsprogram for rehabilitering af voksne med erhvervet hjerneskade*, (2011 s. 8).

Mínar royndir og upplivingar

- * Hugsjón
- * Broytingar á heilsuøkinum
- * Kvalitetur, endurvenjing og endurmenning
- * Sama diagnosa ikki sama tilboð
- * Tey við longri rehabiliteringstørvi
- * Mangla tilboð, skeiv tilboð, tørvur
- * Bíðitíð
- * Geografi
- * Vantandi lógarverk

ICF- International klassifikation af funktion

Hvussu bólka vit tey, ið hava tørv á rehabilitering

Viðgerðirnar fordeila seg soleiðis í DK:

- * 20-30 % av sj. skulu venjast á "basalt niveau"
 - * 60-70% av sj. skulu venjast á "avanceret niveau"
 - * 10% av sj. skulu venjast á "specialiseret niveau"
 - * 5% av sj. skulu venjast á "højtspecialiseret niveau"
-
- * Sí (Sundhedsaftalen.rm.dk.) Her kann síggjast, hvat krevst av teimum veitarum, sum bjóða seg fram í ymsu katagoriumum

Endurvenjingarætlan

- * DK broytt kravið til endurvenjingarætlan
- * Hví endurvenjingarætlan?

Visiónin hjá regiónunum

God kvalitet koster ikke nødvendigvis ekstra, men det gør dårlig kvalitet. Kvalitet er ikki bare mere af det hele. Det handler om, at indsatsen skal nytte og det er de rigtige behandlinger der foretages. Det handler om, at man gør det rigtige første gang og at man heller forebygger end behandler. Det handler også om, at der er sammenhæng i indsatserne og at man ser behovene hos pt. og pårørende.

2012 Det hele sundhedsvæsen

Regionernes vision for et helt og sammenhængende sundhedsvæsen.

Visión hjá regiúnunum

Der er behov for nytænkning i opgaveløsningen af særlig sårbare pt. grupper, f.eks. ældre medisinske pt., særlig udsatte dele af kronikergrupperne, f.eks. svage KOL pt., de svage kronikere og dem som har flere kroniske tilstande multisyge og psykiatriske lidelser. Der er brug for at regionerne og kommunerne tager et fælles ansvar for disse pt. grupper med kompliceret forløb på tværs af sektorer og faggrænser.

2012 Det hele sundhedsvæsen

Regionernes vision for et helt og sammenhængende sundhedsvæsen.

Hvat kunnu vit gera í Føroyum?

- * Visión, mál og prioritering
- * Heilsuverkið, Almannaverkið og kommunurnar
- * Hugburður
- * Lógarverk
- * Skipan
- * Stýringamboð
- * Tilfeingi - starvsfólk
- * Samanhangandi sjúklingagongd
- * Demografi, geografi, uppbygging av tilboðum
- * Serdeildir (apopleksi, rehabilitering og geriatri)

Samnumtikið

- * Tørvurin er alstórir á rehabilitering í Føroyum
- * Tosa meira um rehabilitering, hvat vit øll kunnu gera betur
- * Vit kunnu ikki bíða meira við at gera nakað munagott, tí núverandi støða hevur við sær, at tað eru stórar menniskjaligar avleiðingar og harvið stórar samfelagsligar avleiðingar

Takk

